

Årsberetning  
Industrimuseet Frederiks Værk  
2006

## Indhold

Forord	side
Museets samlinger og magasiner	side
Indsamling, registrering og kassation	side
Forskning	side
Fredning, bevaring og kapitel 8	side
Museets bygninger og lokaler	side 10
Foredrag og byvandring mv.	side 12
Publikationer	side 13
TV, radio og interviews	side 14
Bestyrelsesposter, nævn og råd mv.	side 15
Efteruddannelse og kurser mv.	side 15
Studierejser	side 17
Nøgletal	side 18
Personale	side 19
Regnskab	side 20
Museets bestyrelse	side 21
Godkendelse af årsberetningen for 2006	side 22

## Forord

For Industrimuseet Frederiks Værk blev 2006 det mest arbejdsomme og begivenhedsrige år siden museets start i 2004. De mest markante begivenheder var ansættelsen af Frank Allan Rasmussen som ny museumsleder den 1. januar. Skår i glæderne kom der torsdag den 2. marts på grund af den omfattende damp- og vandskade i Bymuseet. Senere samme måned kunne Industrimuseets faseplan for periode 2006-14 præsenteres, ligesom der indledtes et konstruktivt samarbejde med Frederiksværkegnens Historiske Forening. Før sæsonstart blev et nyt museumsværtkorps etableret, og der blev taget hul på et strategisk samarbejde med flere af byens store virksomheder. Mest glædelig var fejringen af 250året for Frederiksværks grundlæggelse. På selve fødselsdagen, fredag den 25. august, åbnede Industrimuseets sin store satsning: "Frederiksværk 250 år – Konge, Borger & By".

Det var også året, hvor et nyt og omfattende aktivitetsprogram blev præsenteret, med en række spændende tilbud til børn og voksne. Endelig blev indretningen af det nye magasin i Ølsted påbegyndt og det tidskrævende arbejde med den fortsatte kassationsproces fortsat.

Industrimuseets besøgssteder var åbne for publikum i hele sæsonen, ligesom der på bestilling blev gennemført en række omvisninger udenfor den normale åbningstid. Især jubilæumsudstillingen i Gjethuset tiltrak mange grupper. Endelig gennemførtes en række af de populære og velbesøgte byvandring og foredrag.

I 2006 blev det igen understreget, at det er muligt at arbejde med Frederiksværks enestående historie i rollen som Danmarks første fabriks- og industriby. Byen har et enestående kulturmiljø samt en lang og spændende historie. Derfor har det, gennem et langt og sejt træk, været muligt, at udfylde de mange forskelligartede opgaver, der er nedfældede i museets nye faseplan og i det tilhørende lovgrundlag.

Museet medvirkede i årets løb i Historiens Dag samt Bygningskulturens Dag og sæsonåbningen på Krudtværket blev markeret med kanontorden, demonstrationer af historiske våben og uniformer, gratis omvisninger og foredrag. Arrangementerne fik god omtale i pressen, og var på trods af vejret yderst velbesøgte.

Det samlede besøgstal må siges at være tilfredsstillende med en markant fremgang. I alt blev Industrimuseet Frederiks Værk besøgt af knap 8.900 gæster, hvoraf over 25% var børn og unge. Til sammenligning var tallet for 2005 på godt 4.000 gæster.

I denne årsberetning for Industrimuseet Frederiks Værk gøres der i det følgende mere detaljeret rede for Industrimuseets arbejde og for de mange andre sider af museets virke, ligesom en række relevante nøgletal vil blive præsenteret.

Frederiksværk den 26. september 2007

Frank Allan Rasmussen  
Museumsleder

## Museet samlinger og magasiner

I løbet af årets første måneder foretoges en gennemgang af samtlige gamle protokoller, registreringskort, indkomstsedler m.m. for at skabe et overblik over genstandsoplysningerne. Arbejdet var et led i forberedelsen af jubilæumsudstillingen Konge, Borger & By, men samtidig vigtig for den kommende vurdering af, hvilke genstande der skulle indstilles til kassation.

Torsdag den 2. marts oplevede Industrimuseet en regulær undtagelsessituation, da det gamle Bymuseum i Arsenalet blev ramt af en omfattende damp- og vandskade. I den akutte situation var hele personalet sammen med Beredskabet involveret i den næsten uoverskuelige opgave med at evakuere de vigtigste genstande fra bygningen for at begrænse skaderne. Vandskaden resulterede efterfølgende i et meget stort ekstraarbejde i form af skadesvurderinger, forsikringsevaluering, omrokeringer, konservering etc. Samlet set kom episoden til at betyde forsinkelse af planlagte magasinopgaver

På trods heraf blev der i løbet af året kasseret og destrueret endnu en portion unummererede genstande, ligesom der blev indledt et forarbejde til den første større kassationssag af nummererede genstande. Dette forløb er foregået i et snævert samarbejde med Kulturarvsstyrelsen og kolleger med speciale i de forskellige genstandsgrupper. Senere på året blev en større, og meget tung, samling af genstande (ca. 50 m<sup>2</sup>) overført fra Krudtværket til magasinet i Ølsted for at gøre Trækulsbrænderiet tilgængeligt for publikum ved sæsonåbningen.

Blandt adskillige hjemtagelsessager findes det væsentligt at nævne to store sager, nemlig Effos arkiv samt en meget stor samling fotos og negativer fra Det Danske Stålvalseværk.

Indretningen af magasinet i Ølsted er på grund af de nævnte årsager endnu ikke færdiggjort. Der mangler en modtagelse, toiletforhold, kontorplads med netadgang, og en række andre faciliteter før magasinet kan opfylde Kulturarvsstyrelsens minimumskrav. Heldigvis er der opsparet midler til disse nødvendige anlægsudgifter, og det er vores vurdering, at denne del af processen kan færdiggøres inden udgangen af 2007.

Museet råder også over et faldefærdigt magasin i Auderød skov. Det blev i løbet af året besigtiget og der herskede enighed om at det ikke er egnet til opbevaring af museumsgenstande, ligesom de genstande der nu befinder sig i huset desværre ikke er tjenlige til andet en udskilning og efterfølgende kassation. Huset blev i efteråret ryddet og genstandene blev på grund af deres tilstand sendt til destruktion.

Desværre er flere af Industrimuseets mindre magasiner ikke velegnet til opbevaring af vores fælles kulturarv. Det blev ved flere lejligheder demonstreret i forbindelse

med sommerens voldsomme regnskyl. Det gælder bl.a. magasinet i Nørregade. Derfor arbejdedes der hen over efteråret på at få flyttet disse genstande.

Der redegøres specifikt for magasinbygningerne andetsteds (se under Museets bygninger og lokaler).

### **Indsamling, registrering og kassation**

Industrimuseet Frederiks Værk har med sine nye vedtægter og redefinerede ressortområde rettet blikket mod genstande knyttet til Frederiksværks fabriks- og industrihistorie. Der har derfor været anvendt mange ressourcer på at skabe fokus. For nå Industrimuseets får skabt orden i eget hus, vil der kunne foretages en vurdering af, hvilke områder, der i fremtiden skal sættes på.

I 2006 blev der, især i forbindelse med jubilæumsudstillingen, indsamlet en række helt centrale genstande med relation til Frederiksværks nyere industrihistorie, hvoraf flere blev vist i den velbesøgte udstilling i Gjethuset.

Der har i 2006 været arbejdet for at skabe basis for en proaktiv indsamling af genstande med relevans for Industrimuseet. På grund af damp- og vandskaden var det imidlertid nødvendigt, at prioritere redningen af de mange skadede genstande og iværksætte en plan for deres restaurering. Det skete desværre på bekostning af en større hjemtagning af genstande. Der er dog i løbet af året modtaget flere interessante genstande, billeder og arkivalier.

Der gennemførtes dog en "Salamander-fyr kampagne", der indebar en registrering af mere end 20 eksisterende fyr og kedler.

Mht. registrering har arbejdet været betydeligt vanskeliggjort af det faktum, at der tidligere har været anvendt flere forskellige principper. Nogle på håndskrevne kartotekskort, andre på nu forældede elektroniske systemer. I løbet af 2006 har de af museets medarbejdere, der har beskæftiget sig med registrering imidlertid været på kurser i det af Kulturarvsstyrelsen (KUAS) anbefalede elektroniske system-REGIN. I løbet af det kommende år vil dette system blive implementeret og sat i anvendelse. Det står således klar at alle genstande skal omregistreres.

De sidste arkæologiske sager og genstande blev i henhold til den indgåede aftale overdraget til Folkemuseet i Hillerød sammen med den tilhørende dokumentation,

### **Forskning**

Forskning er en af de vigtigste søjler i museumsloven. Men forskning er ressourcetung og kræver i sit udgangspunkt at Industrimuseet har styr på sine egne samlinger og arkiver. I 2006 var der dog overskud til at få publiceret en del artikler og sidst men ikke mindst: "Friderichs Værk – Kilder til industribyens historie", der

detaljeret redegør for byens fødsel og de dokumenter der knytter sig hertil. Som det fremgår af det efterfølgende har museets akademiske medarbejdere her ud over bidraget med flere artikler til tidsskrifter og andre publikationer.

## **Fredning, bevaring og kapitel 8**

Industrimuseet fortsatte i 2006 sit lovfæstede tilsyn med fredede og bevaringsværdige bygninger, ligesom der er foretaget flere vurderinger i henhold til museumslovens kapitel 8. En af de vigtigste sager var Asserbohus, hvort museet afgav efterfølgende en skriftlig udtalelse i sagen.

Besigtigelse af nedtaget træbygning fra Krudtværket hos Stiig Krogh på Sølagervej.

Besigtigelse af den gamle smedie i Allégade – argumenter for bevaring af de oprindelige bygningselementer.

Der blev desuden foretaget en grundig gennemgang af bygninger og anlæg på Krudtværksmuseet sammen med den Kgl. Bygningsinspektør og statsskovridderen. På baggrund heraf blev der udarbejdet en rapport, der skal danne grundlag for fremtidigt restaureringsarbejder.

Museet har aktivt bidraget til den helhedsplan for Krudtværksområdet, som Teknisk forvaltning har udarbejdet.

Museet har desuden været inddraget i udarbejdelsen af et responsum med henblik på Frederiksværks eventuelle udpegning til nationalt industriminde.

## **Museets bygninger og lokaler**

Gennem året 2005 rådede museet over følgende udstillings og besøgssteder:

- Krudtværket  
Ejes af Skov- og Naturstyrelsen, men er forpagtet af Frederiksværk Kommune jf. aftale om vedligeholdelsespligt mv. der er tale om et enestående Frilandsmuseum med autentiske bygninger samt arbejdende maskiner og et delvis intakt produktionsapparat.
- Trækulsbrænderiet  
Et enestående hus, hvis historie går helt tilbage til 1760erne. Anvendes pt. Til formidlingsformål, foredrag og andre aktiviteter for museets gæster. Et enestående dansk industrimonument, der bør renoveres gennemgribende og på længere sigt overgå til anden museal funktion.

- Arsenalet og Projektilmagasin  
Udstillingsbygningen "Arsenalet" blev desværre ramt af en omfattende damp- og vandskade, hvorfor det i hele sæsonen 2006 har været lukket for publikum. Projektilmagasiner har været anvendt som midlertidig opmagasinerieng af de skadede genstande fra Bymuseet. Ejes af Frederiksværk Kommune.
- Byarkivet. Rummer offentligt tilgængeligt lokalhistorisk arkiv, der drives under museet, samt museets administration. Ejes af Frederiksværk Kommune.

Museet havde desuden magasiner i følgende bygninger og lokaler:

- kælderetage af CF-hallen i Ølsted, ca. 600 m<sup>2</sup>. Ejes af Frederiksværk Kommune. Indretning påbegyndt 2005 og forventes fortsat i gennem de næste to arbejdsår.
- Biografkælderen. Ejes af Frederiksværk Kommune. Kælderlokaler under biografen. Anvendes til genstande med overvejende byhistorisk tilknytning samt tekstiler. Anvendeligt, men ikke på længere sigt egnet til magasinering i nuværende stand.
- Tidl. krudtmagasin i Auderød Skov. Ejet af Skov- og Naturstyrelsen, tidligere delvis anvendt som museumsmagasin, få genstande opmagasineret. Uanvendeligt som magasin.

## **Foredrag og byvandring mv.**

### ***Frank Allan Rasmussen***

Foredrag, Classen – en revurdering, Odd Fellow Logen  
Den 20. marts 2006

Foredrag, Industrimuseet – mål og visioner, Lokalhistorisk Forening  
Den 19. april 2006

Foredrag, Frederiksværk og den store industri, Gilleleje Bibliotek  
Den 26. april 2006

Rundvisninger i forbindelse med Historiens Dag  
Den 30. april 2006

Omvisning på Krudtværksområdet, Sæsonåbning  
Den 3. juni 2006

Rundvisning på Krudtværket, Personaleservice

Den 9. juni 2006  
Byvandring i Frederiksværk, Særarrangement  
Den 29. juni 2006

Byvandring for landliggere og turister  
Den 11. juli 2006

Byvandring i Frederiksværk, Særarrangement  
Den 25. juli 2006

Tale i Gjethuset, Winthers 150års jubilæum  
Den 18. august 2006

Rundvisning i Gjethuset, Frederiksværks venskabsbyer  
Den 26. august

Rundvisning i Jubeludstillingen, Kulturchefforeningen  
Den 27. august 2006

Rundvisning på Krudtværket i forbindelse med krudtværksfestivalen  
Den 9. september 2006

Rundvisning i Jubilæumsudstilling, Museet Færgegården  
Den 11. september 2006

Rundvisning i jubilæumsudstilling, Folkemuseet i Hillerød  
Den 18. september 2006

Rundvisning i jubilæumsudstilling, Rotary Frederiksværk  
Den 21. september 2006

Foredrag i Gjethuset, Arbejderbevægelsen i Frederiksværk  
Den 27. september 2006

Oplæg, Seminar for historiestuderende i Rørvig  
Den 28. september 2006

Rundvisning i Jubelæumsudstilling, Knustforening  
Den 5. oktober 2006

Rundvisning i Jubilæumsudstilling, Nordea Fonden  
Den 9. oktober 2006

Foredrag, da industrien kom til Frederiksværk, Helsingørsk kulturhus  
Den 11. oktober 2006

Rundvisning i Gjethuset, Nordeas personale  
Den 12. oktober 2006

Foredrag, Før og nu – Frederiksværk i 250 år  
Den 23. november 2006

Foredrag, havets folk, Slægtsforskere i Hundige  
Den 4. december 2006

### ***Marie Bach***

Byvandring – industribyen Frederiksværk, FOF  
Den 6. september 2006

Omvisning i jubilæumsudstillingen i Gjethuset, studerende fra Sri Lanka  
Den 9. september 2006

Omvisning i jubilæumsudstillingen, personale fra Greve Museum  
Den 10. september 2006

Omvisning i jubilæumsudstillingen i Gjethuset, Nordea Bankråd  
Den 9. oktober 2006

Omvisning i Jubilæumsudstillingen, personale fra Nordea Bank  
Den 12. oktober 2006

Omvisninger i Jubilæumsudstillingen, for børn på Kulturnatten  
Den 13. oktober 2006

Foredrag i Frederiksværk, Bag om byens gadenavne  
Den 24. oktober 2006

### ***Søren la Cour Jensen***

Da byteknologien kom til Frederiksværk. Byvandring.  
Den 22. September.

Introduktion til Byarkivet.  
Den 13. december.

### **Publikationer**

***Frank Allan Rasmussen***

Kobbervæskværket I Frederiksværk 1802-1907. En kildebaseret og industriarkæologisk undersøgelse, Fabrik&Bolig 2006, s. 69-86 (sammen med Nationalmuseet)

Friderichs Wærk – kilder til industribyens fødsel, Frederiksværk 2006, 46 sider med illustrationer. (Sammen med Bo Jacobsen)

Anmeldelse af: Ole Hyldtoft og Hans Chr. Johansen, Dansk Industri efter 1870, bd. 7. teknologiske forandringer i dansk industri 1896-1972, Fabrik&Bolig 2006, s91-94

Anmeldelse af: Torkil Adsersen og Nils Jul Nielsen, Sje, mester og skibsbygger. Arbejdsliv og dagligdag på B&W 1945-1996, Fabrik og Bolig 2006, s. 98-99.

Anmeldelse af: Lene Floris, Bedre byggeskik. Bevægelse og bygninger, Fabrik&Bolig 2006, s. 99-100

Anmeldelse af: Hans Buhl, Buesenderen. Valdemar Poulsens radiosystem, Fabrik&Bolig 2006, s. 100-102.

### ***Marie Bach***

Årsprogram for Industrimuseet Frederiks værk, 2006

Redaktion af Industrimuseets interne nyhedsbrev

Anmeldelse i tidsskriftet Fabrik&Bolig, 2006

### ***Søren la Cour Jensen***

Boganmeldelse til Fabrik og Bolig af bogen *En dansk bushistorie – Busbyggeri på Aabenraa Karrosseri 1930-2004* af Jørgen Burchardt.

### **TV, radio og interviews**

#### ***Frank Allan Rasmussen***

DRTV, interview til TV avisen om Krøniken  
Marts 2006

TV-Lorry, Jubilæumsudstillingen i Gjethuset  
Den 25. august 2006

FjordTV, En udstilling åbnes  
Den 25. august 2006

Fjord TV om Frederiksværk som fabriksby  
Den 30. marts 2006

TV-Lorry om Asserbohus  
Den 3. maj 2006

***Marie Bach***

Artikelserie i Frederiksværk Ugeblad

**Bestyrelsesposter, nævn og råd mv.**

***Frank Allan Rasmussen***

**Tillidsposter, efteruddannelse, kurser og andre faglige opgaver**

***Frank Allan Rasmussen***

Redaktør af tidsskriftet Fabrik & Bolig (sm. Henrik Harnow)

Deltagelse i arbejdsgruppe vedrørende Helhedsplanen for Krudtlværksområdet

Deltagelse i Danmarks radios fokusgruppe vedr. historiske programmer

Deltagelse i møder i Museumsrådet for Frederiksborg Amt

Deltagelse i to møder i Håndværks- og Industripuljen

Deltagelse i styregruppe i Frederiksværk Kommune mhp. arrangementer i jubilæumsåret 2006

Deltagelse i store og lille lederforum i Frederiksværk Kommune

***Søren la Cour Jensen***

***Marie Bach***

Studierejser mv.

*Søren la Cour Jensen*

## **Nøgletal**

Industrimuseet Frederiks Værks besøgsenheder, hhv. Bymuseet Arsenalet samt Krudtværksmuseet blev holdt åbne for publikum tirsdag-søndag kl. 12-16 fra mandag den 7. juni til søndag den 12. september samt i efterårsferien, 11-17. oktober.

Museets samlede besøgstal for 2004 var 3456, mens det i 2005 voksede til 4323. Det svarer til en stigning på næsten 25%, hvilket under de givne omstændigheder må betegnes som tilfredsstillende. Besøgstallet fordelte sig med knap 700 på Bymuseet Arsenalet og 3050 besøgende på Krudtværksmuseet. Ud over det ordinære antal besøgende var der i alt 250 gæster til bestilte omvisninger, alle på Krudtværksmuseet. Børn (til og med 15 år) udgjorde 25% af museets gæster.

I perioden har museet desuden besvaret et antal henvendelser af arkivalisk art samt et mindre antal henvendelser vedr. historiske forhold i lokalområdet.

## Personale

Museumsleder, ph.d. Henrik Harnow. Fratrådt den 31. december 2006.

Museumsleder, Cand. Phil., Frank Allan Rasmussen, tiltrådt den 1. januar 2006

Museumsinspektør Marie Bach.

Museumsinspektør Søren la Cour Jensen

Museumsassistent Airi Sinivuori Englert (fratrådt den 1. september 2006)

Museumsmedarbejder Anna Karina Nolsøe Dam (skånejobsordning)

Museumsmedarbejder Per Hessner 35 timer ugl. (Fatrådt)

Museumsvært Kristian Jensen (fratrådt)

Museumsvært Birthe Pedersen (årskontrakt)

Museumsvært Aage Jensen (fratrådt)

Gerda Greve Timelønnet

Lonnie Burchardt Timelønnet

Willie Mørkeberg (fratrådt)

## Regnskab

Der henvises til vedhæftede indberetningsskema til Kulturarvsstyrelsen.

## Museets bestyrelse

Industrimuseet Frederiks Værk er et statsanerkendt, kommunalt ejet museum med Frederiksværk Kommune som hovedbidragyder. Iflg. museets vedtægter består bestyrelsen af det til enhver tid siddende Børne- og Kulturudvalg i Frederiksværk Kommune. Museumslederen er født sekretær for bestyrelsen.

Bestyrelsen bestod i 2005 af:

- Bestyrelsesformand Helle Lunderød, Socialdemokratiet
- Næstformand Lars Chronych, Socialdemokratiet
- Walther Christophersen, Dansk Folkeparti
- Edith H. Hansen, Socialdemokratiet
- Verner Jensen, Socialdemokratiet
- Hanne K. Knudsen, Venstre
- Martin Palbo, Socialdemokratiet

## **Godkendelse af årsberetningen for 2005**

Nærværende årsberetning for året 2005 godkendes hermed af bestyrelsen for Industrimuseet Frederiks Værk

Frederiksværk den 4. oktober 2006

Helle Lunderød, formand

Lars Chronych

Walther Christophersen

Edith H. Hansen

Verner Jensen

Hanne K. Knudsen

Martin Palbo